

VESA SUOMINEN IN MEMORIAM

14.1.1954–1.1.2023

Oulun yliopiston yliopistonlehtori ja dosentti Vesa Suominen kuoli 1. 1. 2023 ankaran taudin murtamana. Vesa oli kuollessaan 68-vuotias.

Vesa Suominen oli syntynyt Kajaanissa 1954. Päästyään ylioppilaaksi Kajaanin maineikkaasta lyseosta Vesa opiskeli kirjastotiedettä ja informatiikkaa sekä filosofiaa Tampereen yliopistossa. Hän tarkasteli gradussaan luokitusta ja filosofian laudaturtyössään René Descartesin ajattelua ja valmistui yhteiskuntatieteiden maisteriksi 1983. Tämän jälkeen Vesa työskenteli Kajaanin kaupunginkirjastossa ja Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen kirjastossa. Jälkimmäisessä hänet muistettiin luokituksesta

kiinnostuneena työntekijänä sekä kirjastofilosofiaan ja dokumentteihin kohdistuneista pohdiskeluista.

Vuonna 1987 Vesa kutsuttiin suunnittelijaksi työryhmään, joka valmisti kirjastotieteen ja informatiikan koulutusta Oulun yliopistossa. Näin sai alkunsa pitkä yhteistyömme, jonka aikana Vesa osoittautui uutteraksi, innostuneeksi ja huumorintajuiseksi kollegaksi. Vesalla oli suunnittelijan tehtävään hyvät edellytykset, minkä hän osoitti muun muassa artikkelissaan *Kirjastonhoitajakoulutus ja kirjastoteoreettinen oppiaine ja tutkimusala* Kirjastotiede ja informatiikka -lehdessä vuonna 1986.

Kun kirjastoalan vakinainen koulutus alkoi Oulun yliopistossa syk-

syllä 1988, Vesa oli ohellani toinen oppiaineen opettajista. Opintojensa ja julkaisujensa ansiosta hän oli hyvin valmistautunut tehtävään; samana vuonna hän suoritti yhteiskuntatieteiden lisensiaatin tutkinnon Tampereen yliopistossa.

Vesan opetus antoi opiskelijoille näytteen akateemisen tason vaativuudesta. Eräs hänen luentojaan kuunnelleista toteaa:

”Luennoitsijana Vesa ei päästänyt kuulijaa ihan helpolla. Hänelle tyypilliset pitkät ajatusketjut edellyttivät opiskelijalta kärsivällisyyttä, mutta palkitsivat tarkkaavaisen kuulijan lopulta selväpiirteisellä synteisillä ja filosofisilla oivalluksilla. Vesa oli humaani ihminen ja opettaja, jolla oli aina aikaa opiskelijoille, ja hän oli aina kannustava ja positiivinen.”

Vesa nimitettiin kirjastotieteen ja informatiikan lehtoriksi kesäkuussa 1989. Hänen opetusalakseen muodostui tiedon tallennus ja kuvailu, tiedon tuotanto ja kokoelmat sekä kirjasto- ja dokumentaatioteoria ja -filosofia.

Pertti Vakkarin ja Kalervo Järvelinin artikkeli *Kirjastotiede ja informatiikka – tiedon hankinnan tiede* vuonna 1988 sai aikaan, että kirjastoja ryhdyttiin tarkastelemaan vain yhtenä informaation välityksen kanavana ja oppiaineen nimi muuttui informaatiotutkimukseksi. Pidin tällaista oppiaineen sisällön ja nimen muutosta perusteltuna. Vesa Suominen vastusti nimen muuttamista informaatiotutkimukseksi, vaikka ei pitänyt myöskään nimestä kirjastotiede

ja informatiikka. Hänen mielestään sopiva vaihtoehto olisi ollut dokumentalistiikka. Vesan lukuisissa kirjoituksissa, jotka käsittelivät oppiaineen nimeä ja sisältöä, oli kyllä monia teräviä ja oikeutettuja huomautuksia.

Lehtorina Vesa osallistui oppiaineen kehittämiseen ja oli mukana, kun oppiaineen tutkimus ja opetus suunnattiin vuosituhaten alussa informaatiolukutaidon tutkimukseen ja opetukseen painottaen terveystietoa ja siihen liittyvää käyttäytymistä ja käytäntöjä. Myös täydennyskoulutuksen ja muiden kurssien opettajana Vesa tuli monille tutuksi.

Vesan tutkimustyö keskittyi tiedon järjestämiseen ja strukturalistiseen merkkiteoriaan. Hänen julkaisunsa näiltä aloilta osoittavat suurta oppineisuutta ja syvällistä ajattelua ja vaativat siksi lukijaltaan paljon. Kansainvälistä huomiota sai Vesan kirjastoajattelun synteisi *About and on behalf of scriptum est* (2016). Suomeksi Vesa oli esittänyt samoja tradition ja kirjallisuuden merkitystä korostavia ajatuksia jo kirjassa *Pieni kirjastofilosofia* (2001). Kotimaassa laajavaikutteisoin Vesan julkaisuista lienee kuitenkin Jarmo Saartin ja Pirjo Tuomen kanssa kirjoitettu selkeä oppikirja *Bibliografinen valvonta: Johdatus luetteloinnin ja sisällönkuvailun menetelmiin* (2009), jonka Vesa toimitti julkaisukuntoon. Vesan viime vuosien artikkelijulkaisut käsittelivät muun muassa kirjastonhoidon varhaista teoreetikka Gabriel Naudéta ja tieteennetodologia kysymyksiä.

Vesasta tuli ensimmäinen Oulun yliopistossa informaatiotutkimuksessa väitellyt vuonna 1997 julkaisullaan *Filling empty space: A treatise on semiotic structures in information retrieval, in documentation, and in related research*. Vuonna 2017 Oulun yliopisto nimitti Vesan dosentiksi, jonka alaksi määriteltiin *Dokumentaatio ja kirjasto yhteiskunnassa ja kulttuurissa*. Vesa jäi samana vuonna eläkkeelle lehtorin virasta ja muutti vaimonsa Pirjo Tuomen kanssa Oulusta Janakkalan Turenkiin. Kotiseurakuntansa keskiaikaisessa kirkossa Vesa siunattiin viimeiseen lepoon tammikuun lopussa. Siunauspuheen pitäjä luonnehti häntä muun muassa seuraavin osuin sanoin: ”Älykäs keskustelija, kirjoittaja, maailmanparantaja, toisinajattelijä, instituutioiden tuulettaja”. ❖

VESA KAUTTO
vesakautto@kolumbus.fi

Kirjoittaja oli Vesa Suomen työtoveri
Oulun yliopistossa 1988–98.

